

Cirkulärnr: 2003:34
Diariernr: 2003/0971
Handläggare: Signild Östgren m.fl.
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2003-04-17
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Individ- och familjeomsorg
Handikappomsorg
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Plan, stadsbyggnad, bygglov
Miljöskydd/Naturskydd
Rubrik: Vårpropositionen år 2003

Finanssektionen
Signild Östgren m.fl.
EJ

2003-04-17

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Individ- och familjeomsorg
Handikappomsorg
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Plan, stadsbyggnad, bygglov
Miljöskydd/Naturskydd

Vårpropositionen år 2003

Den 15 april lade regeringen fram 2003 års ekonomiska vårproposition (Regeringens proposition 2002/03:100) med förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken. I detta cirkulär sammanfattar vi de förslag som berör kommunerna.

Vårpropositionen ger i huvudsak en sammanfattning av redan beslutade reformer inom olika områden. Mer omfattande förslag skjuts fram till höstens budgetproposition. För kommunerna innebär detta att planeringsförutsättningarna i den kommunala verksamheten försämras.

Kort kan de nya förslagen sammanfattas enligt följande:

Det *generella* sysselsättningsstödet förlängs under nästa år. Sysselsättningsstödet förstärks för i år med ca 200 miljoner kronor. Kommunerna får behålla 200-kronan ytterligare ett år. Maxtaxans tak för förskolebarn och skolbarn höjs samtidigt som det riktade statsbidraget till kommunerna minskas. Sjuklöneperioden förlängs från 14 till 21 dagar från den 1 juli i år, men någon sänkning av sjukförsäkringsavgiften föreslås inte.

Kommunförbundets egna kommentarer är skrivna med kursiv stil.

Ekonomi	3
Regeringens bedömning av svensk ekonomi	3
Skatteunderlagsprognosen nedrevideras	4
Tillfälliga sysselsättningsstödet förlängs ytterligare ett år	5
Tvåhundrakronan kvar även år 2004	5
Sjuklöneperioden förlängs	6
Skyddat arbete (OSA) krediteras skattekontot	6
Temporärt anställningsstöd för långtidssjuka	6
Slutregleringen av moms-kontot dröjer till budgetpropositionen	6
Generella statsbidrag åren 2004 till 2006	6
Bidrag till kommuner och landsting med befolkningsminskning	7
Rådet för kommunala jämförelser och analyser	8
Betänkandet God ekonomisk hushållning bereds	8
Barn och utbildning	8
Barnomsorgsreformens sista etapp	8
Riktade statsbidrag för personalförstärkningar fortsätter	8
Maxtaxans tak höjs från 1 januari 2004	8
Kontaktdagarna i skola och skolbarnsomsorg försvinner	9
Studier efter gymnasiet	9
Rekryteringsbidraget till vuxenstuderande minskas	9
Äldreomsorg	9
Ytterligare kompensation för maxtaxan förutsättes	9
Handikappomsorg	10
Kostnaderna för personlig assistans ökar	10
Timersättningen för personliga assistenter	10
LSS-kommitténs förslag till utjämningsystem	10
Invandrade och flyktingar	10
Pengar till skyddat boenden för unga kvinnor	10
En kortsiktig lösning för ensamkommande flyktingbarn	10
Individ och familjeomsorg	11
Halverat socialbidragsbehov är målet år 2004	11
Faktorer som kan påverka försörjningsstödet	11
Infrastruktur och bostäder	12
Mer pengar till bostadsbyggandet	12
Utdelning från allmännyttiga bostadsföretag	12
Utvecklingsinsatser i storstadsregioner	12
Kommunikationer	12
Minskade resurser till järnvägar och vägar	12
Första steget för den gemensamma radiokommunikationen	13
Miljö- och naturvård	13
Arbetsgivarfrågor	13
Insatser för att förebygga ohälsa	13
Underlätta för äldre att bli anställda	15
System för validering förbättras	16
Arbetspraktik för att underlätta språkinläring	16
Lönebildningen	16
Arbetstidsfrågan samt utredning om rätt till heltid	17
Medel för individuell kompetensutveckling	17
Särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser för arbetshandikappade och vissa långtidssjukskrivna	17
Sjuk- och föräldraförsäkringen	18

Ekonomi

Regeringens bedömning av svensk ekonomi

Det försämrade internationella konjunkturläget kombinerat med svag utveckling i några för Sverige viktiga exportbranscher, bl.a. teleproduktindustrin, och en påtaglig nedgång i hushållens inkomstillväxt bidrar, enligt regeringen, till att BNP i år beräknas öka med endast 1,4 procent. Nästa år bedöms investeringarna återigen öka och exporttillväxten stiga i takt med att det internationella konjunkturläget gradvis förbättras. Regeringen räknar med att BNP kommer att öka med 2,4 procent år 2004.

Hushållens realinkomstökning förutses, jämfört med de senaste åren, falla tillbaka under de närmaste åren. Ökningstakten beräknas i genomsnitt bli knappt 1,5 procent. Trots den jämförelsevis svaga inkomstutvecklingen bedöms konsumtionsutgifterna öka med ca 2 procent per år under motsvarande period. De statliga konsumtionsutgifterna beräknas minska i år och nästa år bl.a. på grund av utgiftsbegränsningar inom försvaret. I år höjs skatterna i kommunsektorn med 65 öre och regeringen räknar med att sektorns finanser därmed förbättras. Inom ramen för balanskravet prognostiseras den kommunala konsumtionsutvecklingen till 0,8 procent 2003 och till 0,5 procent 2004.

*Tabell 1. Försörjningsbalans, Budgetpropositionen (bp) 2003 inom parentes
Årlig procentuell förändring*

	2002	2003	2004
Hushållens konsumtion	1,3 (2,0)	1,9 (2,6)	2,2 (2,5)
Offentlig konsumtion	2,1 (1,7)	0,5 (0,8)	0,2 (0,3)
varav statlig	1,7 (1,7)	-0,5 (-0,5)	-0,5 (0,0)
varav kommunal	2,3 (1,7)	0,8 (1,3)	0,5 (0,4)
Lagerinvesteringar*	-0,1 (-0,4)	0,2 (0,4)	0,0 (0,0)
Export	0,4 (3,8)	2,3 (6,3)	7,0 (6,2)
Import	-2,7 (1,0)	2,3 (7,8)	6,0 (6,6)
BNP	1,9 (2,1)	1,4 (2,5)	2,4 (2,5)

*Förändring uttryckt i procent av BNP föregående år.

Källa: Finansdepartementet.

Enligt regeringen tyder indikatorerna över den framtida utvecklingen på att sysselsättningen minskar i år. Industrin avser, enligt Konjunkturinstitutets barometer, att fortsätta dra ner personalstyrkan. I barometern vad gäller anställningsplanerna i tjänstesektorerna är att en minskning är att vänta även här. Utfallsstatistik, ledande indikatorer och efterfrågeläget i ekonomin leder sammantaget till bedömningen att sysselsättningen minskar med 0,3 procent 2003. Produktionen väntas ta fart under andra halvåret i år. Med viss fördröjning bedöms detta leda till att även sysselsättningen ökar. Antalet sysselsatta förutses stiga med 0,3 procent 2004. Den öppna arbetslösheten bedöms öka till 4,5 procent i år för att nästa år minska till 4,3 procent.

Jämfört med budgetpropositionen 2003 har den offentliga sektorns finansiella sparande reviderats ned med 13 miljarder kronor 2002. Skatteinkomsterna blev något högre än väntat. Försämringen beror uteslutande på högre offentliga utgifter. År 2003 och framåt får den lägre BNP-nivån genomslag i lägre skatteinkomster än vad som beräknades i budgetpropositionen, trots att de kommunala skatthöjningarna blev högre än beräknat. Högre utgifter bidrar också till försämringen av det finansiella sparandet jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen. Sammantaget beräknas den offentliga sektorns finansiella sparande försämrats med 25 miljarder kronor 2003 och med 15 miljarder kronor 2004 jämfört med budgetpropositionen.

Tabell 2. Några nyckeltal från 2003 års ekonomiska vårproposition
Årlig procentuell förändring om inte annat anges

	2002	2003	2004	2005	2006
KPI, dec-dec	2,3	1,6	2,5	2,3	2,0
Real disponibel inkomst	4,7	1,7	1,4	0,9	1,6
Industriproduktion	2,9	2,2	5,0	4,2	3,9
Arbetade timmar	-1,2	-0,5	0,5	0,7	0,6
Antal sysselsatta	0,1	-0,3	0,3	0,6	0,6
Öppen arbetslöshet, i % av arbetskraften	4,0	4,5	4,3	4,0	3,8
Konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program, i % av arbetskraften	2,6	2,2	2,0	1,7	1,7
Reguljär sysselsättningsgrad*	78,1	77,6	77,6	77,7	77,8
Offentligt finansiellt sparande, i % av BNP	1,1	0,4	1,0	1,4	2,1

*Antal sysselsatta i åldern 20–64 år, exklusive sysselsatta i arbetsmarknadspolitiska program, i procent av befolkningen i denna åldersgrupp.

Källa: Finansdepartementet.

Skatteunderlagsprognosen nedrevideras

Regeringen har jämfört med budgetpropositionen reviderat ner sin prognos över skatteunderlaget för 2002–2004. Nedrevideringen beror främst på långsammare ökning av lönesumman till följd av lägre sysselsättningsökning än i tidigare prognoser.

Jämfört med vår senaste skatteunderlagsprognos (cirkulär 2003:26) är det stora skillnader för åren 2003–2005. Att våra prognoser skiljer sig åt beror i första hand på olika bedömningar av lönesummans utveckling samt pensionsreformens effekter. Även regeringens bedömning innebär att skatteunderlaget kommer att förändras långsammare än de fastställda uppräkningsfaktorerna och därför leda till negativa slutavräkningar.

Tabell 3. Utveckling av skatteunderlaget 2002–2006
Årlig procentuell förändring

	2002	2003	2004	2005	2006
Vårpropositionen, april 2003	4,9	5,6	3,9	4,1	4,1
Budgetpropositionen, oktober 2002	5,0	6,1	4,3		
Cirkulär 2003:26	5,2	4,7	4,7	4,8	4,2

Källa: Finansdepartementet och Svenska Kommunförbundet.

Den slutliga regleringen av pensionsreformen avses göras i budgetpropositionen för 2004.

Tillfälliga sysselsättningsstödet förlängs ytterligare ett år

Det tillfälliga sysselsättningsstödet infördes år 2002 för att underlätta för kommuner och landsting att behålla och tidigarelägga nödvändig rekrytering av personal. Under 2003 förstärks stödet med 300 miljoner. Regeringen avser därför att i förordningen justera procentsatsen (för närvarande 1,0 procent) avseende stödet så att denna effekt uppnås.

Prognosen för det redan tidigare beslutade stödet uppjusteras under 2003 med 440 miljoner kronor för att täcka de kommunala ansökningarna.

Det tillfälliga sysselsättningsstödet *generella* del förlängs under 2004. Det innebär att kommuner och landsting kan söka stöd utifrån lönekostnadsunderlaget 2003. Stödet utformas så att det sammantaget uppgår till 3 miljarder kronor och avses som förut tillföras landsting och kommuner genom kreditering av skattekontona. I likhet med tidigare bör en andel av landstingens och kommunernas kostnader för köpt verksamhet ingå i underlaget, i syfte att skapa konkurrensneutralitet mellan produktion i egen regi och köpt verksamhet. Stödet är maximerat och procentsatsen kommer på samma sätt som under 2003 att justeras.

Kommunförbundet välkomnar denna resursförstärkning men är kritisk till kortsiktigheten i beslutet. Bäst vore om resurserna tillfördes via det generella statsbidraget. Förbundet återkommer med information om hur stödet närmare kommer att utformas.

Tvåhundra kronan kvar även år 2004

Under åren 1999 till 2003 har kommunerna erhållit den statliga skatt på 200 kronor som fysiska personer betalar på sina förvärvsinkomster.

Nu föreslår regeringen att kommunerna får ta del av dessa pengar även år 2004. Totalt sett uppgår dessa intäkter till 1 300 miljoner, varav 66,5 procent, eller 865 miljoner, tillfaller kommunerna.

Kommunförbundet välkomnar förlängningen men skulle gärna se att beloppet blev permanent och fördes över till de generella statsbidragen; detta för att undvika den ryckighet som nuvarande "upplägg" skapar i kommunernas planeringsförutsättningar. Värt att uppmärksamma är att samma procedur förekom under förra året.

Sjuklöneperioden förlängs

Sjuklöneperioden förlängs med 7 dagar, från 14 till 21 dagar redan från den 12 juli i år.

Kommunförbundet har beräknat den kommunala kostnaden på helårsbasis till 750 miljoner kronor. Någon ersättning finns inte i propositionen för denna utökade kostnad.

Skyddat arbete (OSA) krediteras skattekontot

Regeringen avser att i fortsättningen, liksom skett för det tillfälliga sysselsättningsstödet, kreditera kommunens skattekonto med stödet för skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA). Motiveringen är att förenkla det administrativa arbetet för staten. Anslaget utökas också med 125 miljoner kronor, vilka finansieras genom en motsvarande minskning av bidraget till Samhall AB (läs mer under Arbetsgivarfrågor).

Temporärt anställningsstöd för långtidssjuka

För långtidssjuka införs ett temporärt anställningsstöd, som innebär en tidsbegränsad subvention av lönen för långtidssjuka som får en anställning hos en annan arbetsgivare. Stödet avser de långtidssjuka vars arbetsgivares rehabiliteringsansvar har överlämnats till Försäkringskassan. Arbetsmarknadsstyrelsen ska sköta administrationen av stödet. Stödet beräknas uppgå till 200 miljoner år 2003 och 600 miljoner kronor år 2004 (läs mer under Arbetsgivarfrågor).

Hur ansökningsprocessen ska gå till vet vi för närvarande inte men återkommer så fort vi fått klarhet i frågan.

Slutregleringen av moms-kontot dröjer till budgetpropositionen

Den slutliga regleringen avseende statens övertagande av finansieringen av moms-kontosystemet redovisas inte i propositionen.

Enligt finansdepartementet finns det osäkerheter i underlaget som måste redas ut innan ett definitivt belopp kan fastslås.

Kommunförbundet tycker det är beklagligt att man inte har kunnat lägga fram ett förslag till slutlig reglering. Att beslutet dröjer skapar ytterligare en osäkerhetsfaktor i kommunernas planeringsförutsättningar.

Kommun- och Landstingsförbunden bevakar tillsammans frågan för att få till stånd en slutreglering som är korrekt gjord bland annat utifrån hur man gick till väga vid införandet av systemet.

Generella statsbidrag åren 2004 till 2006

Regeringen skriver i propositionen att de återkommer i höstens budgetproposition med aktuella regleringar för 2004 och 2005.

I tabell 4 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget 2003–2006. I tabellen särredovisas vissa delar som vi bedömt kan vara av intresse. Då inga förändringar aviseras i propositionen är det samma tabell som redovisades i cirkulär 2003:26.

Tabell 4. Invånarrelaterat statsbidrag 2003–2006
Miljoner kronor

	2003	2004	2005	2006
Totalt enligt detta cirkulär	28 349	28 900	29 125	30 825
<i>varav:</i>				
Vårdöverenskommelsen	883	1 183	1 183	1 183
Barnomsorgsreformen*	1 700	1 700	1 700	1 700
förbehållsbelopp inom äldreomsorgen	650	650	650	650
högkostnadsskydd inom äldreomsorgen	250	250	250	250

*Här ingår allmän förskola för 4–5-åringar (1 200 mnkr) samt rätt till förskola för barn till arbetslösa (300 mnkr) och föräldralediga (200 mnkr). Beloppen avser 2003 till 2006.

I tabell 5 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget i kronor per invånare. Alla förändringar i statsbidragspåsen görs i kronor. Vad sedan beloppet blir i kronor per invånare beror på folkmängden 1 november året innan bidragsåret.

Tabell 5. Invånarrelaterat statsbidrag 2003–2006
Kronor per invånare

	2003	2004	2005	2006
Totalt enligt detta cirkulär	3 171	3 220	3 233	3 409
Varav				
Vårdöverenskommelsen	99	132	131	131
Barnomsorgsreformen*	190	190	189	188
förbehållsbelopp inom äldreomsorgen	73	72	72	72
högkostnadsskydd inom äldreomsorgen	28	28	28	28

*Här ingår allmän förskola för 4–5-åringar samt rätt till förskola för barn till arbetslösa och föräldralediga.

Kommunförbundet konstaterar att resterande 170 miljoner kronor år 2004 för förbehållsloppet inom äldreomsorgen ännu inte har tillförts kommunerna. Kommunförbundet har i kontakter med finansdepartementet påtalat att detta var en förutsättning för att acceptera överenskommelsen.

Det är angeläget för kommunerna att så tidigt som möjligt få veta vilka ekonomiska ramar som finns att tillgå i det kommande budgetarbetet. Att senarelägga information om ekonomiska regleringar menar Kommunförbundet försämrar kommunernas förutsättningar att lägga en realistisk budget.

Bidrag till kommuner och landsting med befolkningsminskning

För 2003 och 2004 har införts ett särskilt bidrag om 200 miljoner kronor per år till kommuner med kraftiga befolkningsminskningar. 150 miljoner kronor fördelas med ett enhetligt belopp per invånare för varje procents befolkningsminskning utöver fem procent under tioårsperioden 1990–2000 (se preliminära beräkningar på Kommunförbundets hemsida under Ekonomi). Den

andra delen 50 miljoner kronor lämnas efter ansökan till projekt som främjar samverkan mellan kommuner och landsting.

Rådet för kommunala jämförelser och analyser

Ett råd har tillkallats av regeringen för att hantera frågan om en utveckling av en kommunal databas. Rådet ska redovisa resultaten av sitt arbete i maj 2003, maj 2004 och september 2005. Redovisning år 2004 ska innehålla förslag till lämplig organisation för databasen efter uppbyggnadsskedet.

Betänkandet God ekonomisk hushållning bereds

Ekonomiförvaltningsutredningen har lämnat betänkandet "God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting" till regeringen. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande av Regeringskansliet.

Frågor om avsnittet Ekonomi kan ställas till Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51, Per Sedigh, tfn 08-452 77 43 eller Anders Jons-son, tfn 08-452 77 46, finanssektionen.

Barn och utbildning

Barnomsorgsreformens sista etapp

Allmänna förskolan för fyra- och femåringar, barnomsorgens sista etapp, infördes från 2003 och 1,2 miljarder kronor avsattes i det generella statsbidraget.

Riktade statsbidrag för personalförstärkningar fortsätter

Den riktade satsningen på personalförstärkningarna inom skola, skolbarnsomsorg fortsätter, som tidigare beslutats, och ökas med ytterligare 1 miljard kronor under 2004.

Kommunförbundet har inför vårpropositionen begärt att personalförstärkningspengarna ska läggas till det generella statsbidraget för att möjliggöra lokala lösningar och prioriteringar samt för att minska administrationen för kommunerna, men detta har inte hörtsammats av regeringen.

Maxtaxans tak höjs från 1 januari 2004

Regeringen höjer från 1 januari 2004 avgiftstaket för föräldrarna till förskolebarn och skolbarn. Förslaget innebär att maxtaxan för det första barnet ökar med 120 kronor, för det andra barnet med 80 kronor och för barn nummer tre med 40 kronor i förskoleverksamhet. I skolbarnsomsorgen är maxavgiften 840 för det första barnet och 420 för det andra respektive tredje barnet. Detta innebär en höjning med 11 procent.

Avgiftshöjningen beräknas ge kommunerna ökade intäkter men kommunernas statsbidrag för maxtaxan minskas samtidigt med 240 miljoner kronor. Maxinkomsten (3%, 2% alternativt 1% av avgiftsgrundande inkomst) höjs genom förslaget från 38 000 till 42 000 kronor per månad.

Kommunförbundet har i den uppföljning som gjorts av maxtaxans konsekvenser påtalat att antalet barn och barnens vistelsetider ökat vilket inte er-

sätts i det statbidrag som nu minskas. Kommunförbundet vidhåller att det saknas 1,5 miljarder kronor för att genomföra reformerna.

Kontaktdagarna i skola och skolbarnsomsorg försvinner

Regeringen har beslutat att föräldrarnas kontakt dagar i skolan och skolbarnsomsorgen ska tas bort redan från 1 juli 2003. För 2004 sparar regeringen 300 miljoner kronor på förslaget.

Kommunförbundet vill framföra att detta innebär färre vuxna i skolan och mindre delaktighet i verksamheten för föräldrarna. För föräldrakooperativ som delvis bygger sin verksamhet på föräldrarnas närvaro innebär förslaget minskade möjligheter att kvalitetskonkurrera.

Kontakt dagar för barn som utges till föräldrar enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) berörs inte.

Studier efter gymnasiet

Möjligheten att få det högre så kallade prioriterade studiebidraget (82 procent av det totala studiemedelsbeloppet) tas bort för studerande som har fullständig gymnasieutbildning och som repeterar eller kompletteringsläser på gymnasial nivå. Förslaget innebär att staten sparar 126 miljoner kronor.

Rekryteringsbidraget till vuxenstuderande minskas

Rekryteringsbidraget som används i kommunernas uppsökande verksamhet för att stimulera till studier på grundskole- och gymnasienivå inom vuxenutbildningen minskas med 700 miljoner kronor. I praktiken innebär detta att kommunens ram för rekryteringsbidrag blir lägre. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen 2004 om nivån på rekryteringsbidragen från år 2005.

Frågor om avsnittet Barn och utbildning kan ställas till Mats Söderberg, skolsektionen, tfn 08-452 79 42 och Signild Östgren, finanssektionen, tfn 08-452 77 45.

Äldreomsorg

Ytterligare kompensation för maxtaxan förutsättes

I det generella statsbidraget avseende maxtaxa inom äldre- och handikappomsorgen uppgår regleringen i budgetpropositionen för 2003 till 650 miljoner kronor år 2004. I enlighet med den överenskommelse som träffades mellan regeringen och Svenska Kommunförbundet skall kommunerna kompenseras med ytterligare 170 miljoner kronor för förbehållsbeloppet år 2004, dvs. en total förändring av regleringen på 820 miljoner kronor år 2004.

I mitten av februari skrev vi till Finansdepartementet för att få en bekräftelse på att denna rättelse sker enligt överenskommelsen samt att detta skulle framgå av vårpropositionen. Någon rättelse har nu inte gjorts och något svar har vi ännu inte fått. Vi utgår från att rättelsen görs i Budgetpropositionen för 2004.

Frågor om avsnittet Äldreomsorg kan ställas till Margareta Spjuth, tfn 08-452 77 98, Kerstin Ahlsén tfn 08-452 77 85 äldreomsorgssektionen och Per Sedigh, finanssektionen, tfn 08-452 77 43.

Handikappomsorg

Kostnaderna för personlig assistans ökar

Statens anslag för personlig assistans beräknas öka med 3,8 miljarder för perioden 2001–2004 eller motsvarande 60%. Ökningen beror främst på ett ökande antal assistansberättigade, ett ökat antal timmar per individ samt att personer över 65 år tillåts behålla redan beviljad assistans.

Denna ökning av antalet assistansberättigade innebär givetvis att även den kommunala kostnaden kommer att öka beroende på att kommunerna betalar de 20 första timmarna. Ett ökat antal assistansberättigade medför även ökad kostnad för kommunerna, då dessa har ansvar för att finansiera tillfälligt utökat behov liksom sjuklön.

Timersättningen för personliga assistenter

Kommunförbundet har inför vårpropositionen begärt att beslutet om timersättningen ska tidigareläggas för att planeringsprocessen för kommunerna ska förbättras och för att påverkansmöjligheten på beloppet ska öka. Detta förslag har inte beaktats i propositionen.

LSS-kommitténs förslag till utjämningsystem

Remissomgången av förslaget är avslutad och enligt skrivningen i vårpropositionen bereds ärendet i Regeringskansliet. En proposition väntas under våren.

Kommunförbundet har gått igenom de remisser som kommit in från kommuner och kommunförbund. 96 procent anser att staten ska finansiera verksamheten antingen genom ett riktat statsbidrag eller genom bruttometoden. Enbart 11 kommuner anser att, den av LSS-kommittén föreslagna, genomsnittsmetoden ska användas.

Frågor om avsnittet Handikappomsorg kan ställas till Ingrid Söderström, tfn 08-452 78 55, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet och Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, finanssektionen.

Invandrade och flyktingar

Pengar till skyddat boenden för unga kvinnor

Anslaget ökas med 20 miljoner kronor för att upprätta boenden m.m. för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld.

En kortsiktig lösning för ensamkommande flyktingbarn

Migrationsverkets anslag för mottagande av asylsökande ökas med 122 miljoner kronor. Detta innebär att anslaget får användas för ersättning till kommuner för vissa utrednings- och tolkkostnader för asylsökande barn och

ungdomar som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare. Dessutom får anslaget även användas för ersättning till kommuner för vård av barn och unga under 18 år i annat hem än barnets eget om barnet omfattas av 1 § första stycket 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande. Den statliga ersättningen för utredningsansvaret gäller under en övergångstid till dess regeringen fastställt den slutliga ersättningsnivån.

Kommunförbundet återkommer med mer information om gällande schabloner när ändringen i förordningen är klar.

Frågor om avsnittet Invandrade och flyktingar kan ställas till Qaisar Mahmood, tfn 08-452 78 56, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet samt Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, finanssektionen.

Individ- och familjeomsorg

Halverat socialbidragsbehov är målet år 2004

I 2001 års vårproposition satte regeringen upp målet att socialbidragen skulle halveras. Det innebär att antalet helårsbidrag (helårsekvivalenter) som år 1999 uppgick till 115 200 ska minska till 57 600 fram till år 2004. Den försämrade konjunkturen får negativa effekter på sysselsättningen, vilket leder till ökade svårigheter att nå socialbidragsmålet. Regeringen har emellertid funnit andra faktorer och sina egna åtgärder som verkar i positiv riktning. Detta gör att regeringen står fast vid målet om halverat socialbidragsbehov.

Faktorer som kan påverka försörjningsstödet

Förändringar i det sociala välfärdssystemet påverkar med olika styrka kostnaderna för socialbidraget (försörjningsstödet). Förslag som kommer att påverka socialbidraget är:

- Golvet för föräldraförsäkringen höjs från 150 till 180 kronor per dag.
- Sjukpenningen sänks från 80 till 78% av lönen upp till en inkomst på 24 000 kronor.
- Studiebidrag för vuxenutbildningsstudier till de som redan har gymnasieutbildning minskas (se utbildning).
- Ramen för rekryteringsbidrag till vuxenstudier minskas. (se utbildning).
- Arbetslöshetsförsäkringen förändras så att den som är arbetslös och blir sjukskriven ska få den lägre arbetslöshetsersättningen.

Kommunförbundet anser att det behövs ytterligare konkreta åtgärdsförslag för att målet ska nås med halverat socialbidrag.

Frågor om avsnittet Individ- och familjeomsorg kan ställas till Qaisar Mahmood, tfn 08-452 78 56, sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet samt Per Sedigh, finanssektionen, tfn 08-452 77 43.

Infrastruktur och bostäder

Mer pengar till bostadsbyggandet

För 2004 finns, som för föregående år, 125 miljoner till investeringsbidrag för studentbostäder och mindre hyreslägenheter. Anslaget får också användas till kompetensutveckling och utvärderingsarbete för att stimulera bostadsbyggande.

Utdelning från allmännyttiga bostadsföretag

Från och med 1 juli 2003 avser regeringen besluta att ett allmännyttigt bostadsföretag får lämna utdelning som högst motsvarar den för verksamhetsåret genomsnittliga statslåneräntan plus en procentenhet dock inte högre än den redovisade vinsten.

Utvecklingsinsatser i storstadsregioner

För att permanenta nya metoder för utvecklingsinsatser inom de lokala utvecklingsavtalen avsätts 40 miljoner kronor.

Frågor om avsnittet Infrastruktur och bostäder kan ställas till Björn Sundström, tfn 08-452 77 52, finanssektionen.

Kommunikationer

Minskade resurser till järnvägar och vägar

På vägar och järnvägar sparas i år 0,5 miljard och ytterligare 1 miljard kronor nästa år. Av den totala besparingen på 1,5 miljarder avser 275 miljoner området järnvägar. Som en konsekvens av neddragningarna kommer byggstarten av Citytunneln i Malmö att behöva skjutas upp och påbörjas tidigast 2005. Byggandet av Botniabanan mellan Sundsvall och Umeå är enligt regeringen av väsentlig regionalpolitisk betydelse. Utbyggnaden skall finansieras genom lån hos Riksgäldskontoret.

Projekt på vägsidan som enligt Vägverket kan komma att senareläggas är E4 förbi Markaryd, E4 Skellefteå–Kåge, Rv 17 förbifart Marieholm (V. Eslöv), Rv 31 förbifart Tenhult (S. Jönköping), Rv 50 Ornäs–Tallen (Falun–Borlänge) samt Lv 265 Norrortsleden (etapp 2 Täby–Vallentuna). Härtill kommer senareläggning av projekt för att förbättra bärigheten och minska restriktionerna vid tjallossning, samt mindre objekt på nationella och regionala vägar.

Vårbudgeten innebär därmed avsevärda begränsningar i möjligheterna att genomföra den investeringsplan för åren 2004–2015 enligt de ekonomiska planeringsramar som nyligen lanserats av regeringen. Detta redan innan planperioden inletts. Investeringsplanen för de 364 miljarder som skulle innebära en kraftfull återhämtning av eftersläpningen av infrastrukturutbyggnaden för att möta internationell konkurrens blir svår att uppfylla. Sannolikt kommer de nu aviserade senareläggningarna att innebära att det ekonomiska utrymmet för nysatsningar begränsas ytterligare. Om så sker, medför det samtidigt negativa effekter för möjligheter för den regionala utvecklingspolitiken, t.ex. för bostadsbyggandet i storstadsområden, för regionförstoringar

och för vägstandarden i glesbygd, och givetvis negativa effekter på samtliga transportpolitisk delmål. Trafiksäkerhetsmålet 2007 blir med senareläggningarna alltmer realistiskt och urholkar tilltron till viljan att arbeta i nollvisionens riktning. Trovärdigheten för transportpolitiken och dess planeringssystem minskar i samma omfattning.

Första steget för den gemensamma radiokommunikationen

Ett nytt ramanslag för gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet (RAKEL) omfattande 7,35 miljoner kronor anvisas. Dessa medel ska användas för att upphandlingen av systemet ska kunna påbörjas under 2003. Samtidigt minskas anslaget till särskilda insatser inom det kommunala området med 1,95 miljoner kronor och försvarsanslaget med lika mycket. Regeringen avser att i Budgetpropositionen för 2004 återkomma med förslag till finansiering av uppbyggnaden av systemet. Enligt den utredning som berett frågan förutses landstingens och kommunernas del av finansieringen regleras genom en sänkning av det generella statsbidraget från och med 2004.

Frågor om avsnittet Kommunikationer kan ställas till Håkan Johansson, tfn 08-452 79 60, enheten för tillväxt och regional utveckling, Bengt Skagersjö, tfn 08-452 79 64, gatu- och fastighetssektionen och avseende radiokommunikation till Märten Törnqvist, tfn 08-452 74 45 sektionen för socialtjänst, skydd och säkerhet.

Miljö- och naturvård

Resurserna för marksanering minskas med 150 miljoner 2003 och 225 miljoner år 2004. Under innevarande år beräknas inga utbetalningar göras till kommunerna av stöd för klimatinvesteringsprogram eftersom regeringen inväntar godkännande utifrån EG:s statsstödsregler. År 2004 beräknas stödet till klimatinvesteringar reduceras med 60 miljoner kronor och medel för information om klimatfrågor minskas med 30 miljoner kronor.

Arbetsgivarfrågor

Insatser för att förebygga ohälsa

Regeringens åtgärder för att minska den arbetsrelaterade ohälsan inleddes hösten 2001 med ett 11-punktsprogram i budgetpropositionen 2002.

Under hösten 2002 ställde sig riksdagen bakom målet att halvera antalet sjukdagar mellan 2002 och 2008 samt att minska antalet nya aktivitets- och sjukersättningar.

Riksdagen har också beslutat om att införa en obligatorisk redovisning av sjukfrånvaron i årsredovisningarna från och med den 1 juli 2003 (SFS 2002:1065).

De s.k. trepartssamtalen mellan staten, arbetsgivare och fackliga organisationer har avslutats och ordföranden generaldirektör Kenth Pettersson har överlämnat sin slutrapport.

I en särskild proposition (prop. 2002/03:89) har regeringen redovisat förslag om förändringar inom sjukförsäkringen för ökad hälsa i arbetslivet. Precisionen vid sjukskrivning ska öka genom att heltidssjukskrivning undviks, avstämningmöten införs, beslutsunderlagen förbättras, utbildningen i försäkringsmedicin förstärks och försäkringsläkarna blir fler och ges en förändrad roll. Rehabiliteringsutredning från arbetsgivaren görs obligatorisk och tiden med vilande sjuk- och aktivitetsersättning förlängs från ett till två år. Förslagen föreslås gälla från och med den 1 juli 2003.

Regeringen föreslår i vårpropositionen att följande lagförslag ska träda i kraft den 1 juli 2003.

- ***Förlängd sjuklöneperiod***

Sjuklöneperioden förlängs med 7 dagar, från 14 till 21 dagar. Förslaget beräknas innebära ca 700 miljoner kronor i ytterligare kostnad för kommunerna per år.

Kommentar: Sjukförsäkringsavgiften föreslås oförändrad, dvs. ingen sänkning.

- ***Ändrad beräkning av sjukpenning***

Vid beräkning av sjukpenning ska sjukpenninggrundande inkomst multipliceras med talet 0,97. Denna minskning gäller inte vid beräkning av andra ersättningar med belopp som motsvarar sjukpenning.

Regeringen föreslår följande att träda i kraft den senare tidpunkt som regeringen bestämmer.

- ***Skydd för små företag***

För små företag införs ett s.k. högkostnadsskydd. Med små företag avses arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett kalenderår uppgår till högst 160 prisbasbelopp (år 2003: 6 176 000 kronor). Skyddet innebär att arbetsgivaren får ersättning för vissa högre sjuklönekostnader.

Vidare anförs att regeringen tänker återkomma i ett antal frågor, bl.a. i budgetpropositionen för 2004.

- ***Enhetlig karensdag***

Karensdagen bör gälla lika för alla oavsett tidpunkt då sjukanmälan görs. Regeringen kommer därför att se över tillämpningen av karensdagen och föreslå de ändringar som behövs.

- ***Individens ansvar***

Även individen har ett ansvar för att underlätta återgången till arbetet. Idag är det mycket sällsynt att den som inte medverkar till rehabilitering eller på annat sätt försvårar en återgång i arbetet får sin ersättning indragen eller nedsatt.

- ***Sjukersättning högst tre år i taget***

Förslaget aviserades i Budgetpropositionen för 2003 men de arbetsrättsliga konsekvenserna för en sådan förändring behöver analyseras ytterligare innan ett förslag kan läggas fram. Regeringen tänker återkomma med förslag i höst.

- ***Ett förstärkt förebyggande arbete***

Regeringen har i Budgetpropositionen för 2003 framhållit behovet av att

förbättra det förebyggande och rehabiliterande arbetet. Grunden för det fortsatta arbetet för ökad hälsa i arbetslivet är en utveckling av arbetet på arbetsplatserna i samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Åtgärder när det gäller utvecklingen och förstärkningen av det förebyggande arbetet har aviserats. Det gäller företagshälsovården samt tillsynen på arbetsmiljöområdet.

I Budgetpropositionen för 2004 återkommer regeringen till att **arbetsgivarnas ekonomiska drivkrafter att minska ohälsan förstärks**. Systemet med ekonomiska incitament avses införas den 1 januari 2004. Redan nu anges följande inriktning.

- Systemet ska omfatta hela arbetsmarknaden och utformas på ett sätt som långsiktigt stärker både individer och företagande och därigenom samhällsekonomin.
- Arbetsgivarna ska betala en del av ersättningen vid sjukdom även utöver sjuklöneperioden.
- De ekonomiska drivkrafterna utformas så att insatser som leder till minskad ohälsa och lägre sjukpenningkostnader ger arbetsgivarna lägre kostnader.
- Vid utformningen av ett system med ökat kostnadsansvar måste en anpassning ske mot gällande kollektivavtalslösningar på arbetsmarknaden.
- Redan i år föreslås ett småföretagarskydd införas med anledning av att sjuklöneperioden föreslås förlängas till 21 dagar. Detta skydd ska anpassas så att ett ökat kostnadsansvar även efter sjuklöneperioden inte blir tillväxthämmande. Tröskeeffekter bör minimeras och tillämpningen bli enkel. Småföretag ska inte drabbas av för höga kostnader vid långa sjukskrivningar.
- Olika sanktioner mot arbetsgivare som inte utarbetat fullständiga rehabiliteringsunderlag övervägs.
- Särskild uppmärksamhet måste riktas mot de grupper som redan i dag har svårt att komma in på arbetsmarknaden så att en ökad selektion på arbetsmarknaden inte uppstår.

Frågor om insatser för att förebygga ohälsa kan ställas till Anders Mellberg, tfn 08-452 76 28, arbetsgivarpolitiska sektionen, och Ann-Charlotte Ohlsson, tfn 08-452 78 93, förhandlingssektionen. Frågor om företagshälsovård och tillsyn på arbetsmiljöområdet kan ställas till Hans Granqvist, tfn 08-452 76 24 och Ylva Nordling-Kroon, tfn 08-452 75 58, arbetsgivarpolitiska sektionen.

Underlätta för äldre att bli anställda

Regeringen konstaterar att det har visat sig att arbetsgivare i relativt stor utsträckning sällan eller aldrig nyanställer äldre personer. Man har funnit att arbetsgivarnas attityder till äldre är en av orsakerna till att det är svårt för äldre som lämnar arbetslivet att komma tillbaka in på arbetsmarknaden. Regeringen överväger ytterligare åtgärder.

Frågor om äldre arbetskraft kan ställas till Anders Mellberg, tfn 08-452 76 28, arbetsgivarpolitiska sektionen.

System för validering förbättras

Ett kvitto på tidigare förvärvade kunskaper, såväl formella som informella leder till ökad anställningsbarhet. Regeringen anser att ett bättre system för värdering (validering) är viktigt inte minst för att underlätta för invandrade att komma in på arbetsmarknaden. Regeringen avser att ge Högskoleverket i uppdrag att se över hur tidigare studier lättare ska kunna tillgodoräknas. Regeringen återkommer med förslag till en tidsbegränsad statlig satsning för att stimulera utvecklingen av effektiva och ändamålsenliga system för validering.

Frågor om validering kan ställa till Lars-Ove Brander, tfn 08-452 76 32, arbetsgivarpolitiska sektionen.

Arbetspraktik för att underlätta språkinläring

För att öka nyanlända invandrades möjligheter att komma in på arbetsmarknaden är det bra om språkinläringen integreras i arbetslivet eller i andra studier. Möjligheter till praktik skapar kontakter i arbetslivet, ger arbetsträning och ökar anställningsbarheten. Regeringen kommer under år 2004 att föreslå förändringar av svenskundervisningen för invandrade (Sfi). Denna undervisning ska regelmässigt kopplas samman med annan utbildning, praktik eller arbete.

Frågor om arbetspraktik för att underlätta språkinläring kan ställas till Lars-Ove Brander, tfn 08-452 76 32, arbetsgivarpolitiska sektionen.

Lönebildningen

Regeringen utgår från att de senaste årens höga nominella löneökningstakt framöver anpassas nedåt så att svensk konkurrenskraft inte försämras. Något som enligt regeringens uppfattning är avgörande för en god samhällsekonomisk utveckling och för att uppnå full sysselsättning.

Regeringen anser det vara angeläget att lönebildningsprocessen möjliggör relativlöneförändringar inom ramen för den samlade löneökningstakten som ekonomin tål. Vidare måste den könsrelaterade lönediskrimineringen brytas. Lönebildningen är en fråga för parterna och osakliga löneskillnader, som beror på kön, strider mot jämställdhetslagen. Regeringen följer detta arbete via JämO och Medlingsinstitutet.

Regeringen kommer att under året lägga fram en handlingsplan för ökad jämställdhet. I den ska förslag läggas för hur de strukturella löneskillnaderna mellan kvinnor och män ska minska.

Frågor om lönebildningen kan ställas till Lena Emanuelsson, tfn 08-452 75 95, och Marianne Hörding, tfn 08-452 76 03, förhandlingssektionen.

Arbetstidsfrågan samt utredning om rätt till heltid

Utgångspunkten för regeringens arbete i arbetstidsfrågan är att det är angeläget att korta arbetstiderna och att öka individernas inflytande över arbetstidens förläggning. Regeringen ska tillsätta en utredning för att undersöka möjligheterna att införa en rätt till heltidsanställning.

Frågor om arbetstid kan ställas till Lars Ericson, tfn 08-452 75 96, förhandlingssektionen.

Medel för individuell kompetensutveckling

Som ett led i den gröna skatteväxlingen har pengar avsatts för individuell kompetensutveckling, hittills 4,8 miljarder kronor. Medlen, som tillfälligt förvaltas av Riksgäldskontoret, är placerade på ett räntefritt konto i avvaktan på ett beslut om hur de ska användas. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen avser att under mandatperioden återkomma med förslag om kompetensutveckling i arbetslivet.

Frågor om individuell kompetensutveckling kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, förhandlingssektionen.

Särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser för arbetshandikappade och vissa långtidssjukskrivna

På grund av strukturella förändringar på arbetsmarknaden har Samhall AB svårigheter att sysselsätta lika många funktionshindrade som tidigare. Mot bakgrund av detta föreslås utrymmet för lönebidrag och skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare (OSA) ökas med 125 miljoner kronor år 2003. Detta motsvarar cirka 1 100 fler anställningar.

För att åstadkomma en administrativ förenkling föreslår regeringen att stödet till OSA från och med den 1 juli 2003 ska lämnas på samma sätt som för det tillfälliga sysselsättningsstödet, dvs. i form av en kreditering på arbetsgivarens skattekonto. För närvarande ges stöd till OSA i form av kontantbidrag. Den föreslagna ändringen ska gälla ersättning för rekvisitioner som lämnas från och med den 1 augusti 2003.

Många långtidssjukskrivna har ett arbete de inte kan återgå till. För att underlätta för dessa personer att återkomma i arbete, inrättas en ny form av anställningsstöd – en tidsbegränsad subvention av lönen för de långtidssjukskrivna som får en anställning hos en annan arbetsgivare. Stödet ska gälla de långtidssjukskrivna vars arbetsgivares rehabiliteringsansvar har överförts till försäkringskassan. Arbetsmarknadsstyrelsen kommer att få i uppdrag att administrera stödet som beräknas omfatta i genomsnitt 3 000 personer. Samverkan mellan försäkringskassan och arbetsmarknadsmyndigheten krävs för att identifiera de personer som kan komma i fråga.

Frågor om anställningsstöd, lönebidrag och OSA kan ställas till Lars-Gösta Andréen, tfn 08-452 75 92, förhandlingssektionen.

Sjuk- och föräldraförsäkringen

Den aviserade höjningen – från 7,5 till 10 prisbasbelopp – av inkomttaket i sjuk- och föräldraförsäkringen senareläggs tills vidare under mandatperioden.

Kontaktdagarna som ger förälder rätt till tillfällig föräldrapenning under en dag per barn och år för besök i skola eller fritidshem tas bort från och med den 1 juli 2003. Detta gäller inte bestämmelserna om kontakt dagar (högst tio dagar per barn och år) för förälder till barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Frågor om sjuk- och föräldraförsäkringen kan ställas till Ann-Charlotte Ohlsson, tfn 08-452 78 93, förhandlingssektionen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Signild Östgren